

«Колегіум – наш рідний дім, щодня тут б'є ключем життя»

Життя складається так, що найближчим серцю, найкращим для кожного є країна Дитинства, де залишаються наші мрії, радості й тривоги, де живуть казки. Там - рідні дім, вулиця, сторона. А ще є один поріг, якого ніхто не може переступити без хвилювання - поріг школи, що стає місцем спогадів багатьом поколінням випускників декількох століть... Нехай за плечима немало років, повертаючись у дім знань, людина одразу згадує своє дитинство, перших друзів і вчителів.

Сарненський НВК «Школа-колегіум» - це гармонійне поєднання минулого й сучасного, науки та мистецтва, мрії та реальності. Це - історія, традиція та новаторство, що переплелись у здобутки й відкриття в галузі освіти на Поліссі. Що ж такого особливого в школі, яка гордо зветься Сарненський НВК «Школа-колегіум» ім. Т. Г. Шевченка? Для цього поринемо в її багатющу історію.

...Тоді, в далекому 1930 році, на околиці Сарн розпочали будівництво нового приміщення польського навчального закладу, який у 1932-ому гостинно відчинив двері. Планували, що праву частину будівлі займе гімназія, а ліву - початкова школа. Відкриття такого осередку знань стало надзвичайною подією в житті міста та регіону, адже це був перший (після недільних церковних шкіл) великий освітній центр Полісся. У повсьхній школі навчалися з першого по сьомий класи, а в гімназії ім. Ю. Пілсудського - з першого по восьмий. За рік навчання батьки сплачували велику суму - 120 злотів, що могли собі дозволити тільки заможні люди. До 1939 року уроки вели тільки польською мовою, обов'язковим було вивчення релігії. З приходом нової влади на базі гімназії відкрили українську та російську середню школу № 1, її директором став Зиновій Євтухівський, а перший випуск відбувся 21 червня 1941 року.

Велика Вітчизняна війна наклала свій відбиток на долю освітнього центру. Деякий час на території закладу розташовувалась німецька жандармерія. Найприкріше, що в 1944-ому, після відступу фашистських військ, будівлю розбомбили. П'ять довгих років відбудови та відновлення. З листопада 1949-го в освітніх стінах знову почувалися дитячі голоси, а мудре й добре учительське слово пояснювало закони шкільної науки. Крім місцевих, ще у 8-10 класах навчалися школярі з усіх північних районів Рівненського Полісся.

Ось так навчальний заклад «повернувся до життя», яке знову відродилося в ньому. Паралельно з вивченням дисциплін учні працювали в столярній і слюсарній майстернях (виготовляли господарські речі), розводили шовкопрядів (навіть брали участь у Всесоюзній сільськогосподарській виставці в Москві в 1957 році), вивчали історію рідного краю.

1964 рік став особливо пам'ятним в історії школи. З нагоди 150 річниці від дня народження Кобзаря їй, одній із перших в області, присвоїли почесне ім'я славетного земляка, легендарного сина України - Тараса Шевченка. Про це нагадують гранітна дошка при вході та портрет Тараса Григоровича у вестибулі, погруддя біля актової зали, музей-світлиця... Заклад упродовж 30 років розширювався, удосконалювався, зарекоменду-

вавши себе якнайкраще. Внаслідок чого збудували новий корпус середньої школи № 1, а в 1999-ому його реорганізували в НВК «Школа-колегіум». Отож за 80 літ докорінно змінилося життя гімназії - школи - колегіуму, що став рідним для багатьох сарненців, і не тільки. А це свідчить про чималі здобутки педагогічного й учнівського колективів, які привели заклад до нового типу.

Та навчально-виховний комплекс – це не лише факти в книзі історії, це люди, які її творили, жили її тривогами, проблемами, які щодня відкривали нове. забути імена керівників, котрі сприяли розвиткові закладу: Г. Улянича, В. Демченка, Л. Горбик, В. Музики, З. Задорожнього, П. Войтюка, М. Ковальова, С. Івчука. Варто згадати й про відомих педагогів, майстрів учительської справи, таких як Софія Кукулович, нагороджена орденом Леніна, заслужених учителів України Катерину Авраменко та Валентину Шатову, наших сучасників Ніну Тіткову та Миколу Ковальова, відзначених медаллю «Василь Сухомлинський».

У 1995 році колегіум очолила Ніна Тіткова, якій чималими зусиллями за зовсім короткий проміжок часу вдалося кардинально його змінити. Саме завдяки її старанням дім знань отримав статус «Школа-колегіум» і ввійшов до Асоціації закладів нового типу. У складі делегацій директорів Ніна Аркадіївна побувала в різних куточках України й звідусіль везла нові ідеї, які допомагали творити кращий навчальний заклад району. Її ініціатива запалює ентузіазмом усіх членів колективу, спонукає творити прекрасне навколо себе. Нині в школі працюють 98 високопрофесійних педагогів. Серед них 14 учителів другої категорії, 21 – першої, 45- вищої. Крім цього, 11 педагогам присвоїли звання вчитель-методист, ще 21 – старший вчитель. Нагородили нагрудним знаком «Відмінник освіти» 7 учителів.

Творчий та активний педагогічний колектив завжди перебуває в пошуку. Про що свідчить робота десяти методичних кафедр, творчих груп «Крок за кроком» (С. Цицюра), «Альтернатива» (О. Токарчук), «Імпульс» (Г. Будько), Школи передового педагогічного досвіду (Н. Нікітіна), Школи молодого вчителя (Т. Маслянчук), Школи творчого зростання (Л. Потапович-Маркусь), щорічні педагогічні ярмарки та проекти, семінари та тренінги. На базі закладу працює науково-дослідницька лабораторія акмеологізації освіти, запроваджені та функціонують 11 профілів за п'ятьма напрямками: філологічний, природничо-математичний, суспільно-гуманітарний, художньо-естетичний, технологічний. Учні мають неабияку можливість поглиблено вивчати іноземні мови, математику, історію, природничі науки, розвивати творчі здібності з образотворчого мистецтва, хореографії, музики, режисури, формувати професійні навички на профілях перукарської справи, різьби по дереву.

Знаними майстрами педагогічної праці на теренах Сарненщини стали К. Тимошенко, А. Герасимчук, В. Галат, Л. Артюшок, П. Дубатовка, М. Ковальов, В. Кібиш, В. Копил, Т. Кузьмич, які виховали не одне покоління випускників.

Як результат плідної праці, вчителі постійно демонструють високий науковий і творчий потенціал у конкурсах педагогічної майстерності. Переможцями районного змагання «Учитель року» відзначали М. Ковальова (математика), Л. Мартинович (біологія), Н. Мороченець (хімія), О. Комар (географія), Г. Будько (початкове навчання), Т. Авраמיшину (укр. мова та література), Л. Торчило (історія), С. Тарасова (історія) А. Никитюк (правознавство), В. Никитюк (географія), С. Цицюру (початкові класи), Н. Патрикєй (українська мова та література), а обласного — М. Ковальова, В. Никитюк; районного конкурсу «Молодий учитель року» — І. Ковтун (англійська мова), М. Вальковець (математика), В. Копищик (англійська мова), І. Алексєєвєць (фізична культура) і «Класний керівник року» — Т. Янушко та І. Турик.

Кожен урок — це нове відкриття. У цьому переконують усі вчителі, які стали активними дописувачами популярних педагогічних друкованих видань «Позакласний час», «Початкова освіта», «Шкільний світ», «Бібліотечка початкових класів», «Зарубіжна освіта», «Фізика», «Біологія» та інших, де своїм баченням навчально-виховного процесу

поділились С. Цицюра, Т. Костюк, Н. Мірко, С. Лук'янова, В. Мартинович, О. Комар, О. Жук, Г. Будько, В. Никитюк, Р. Белеля, Н. Мороченець, В. Свирид та інші.

Колегіум гостинно відчиняє двері делегаціям із багатьох куточків України та Польщі. У 2002 році школу відвідав міністр освіти Василь Кремень. До того ж, у закладі відбувалися Всеукраїнська нарада-семінар начальників управлінь освіти й науки обласних державних адміністрацій (2008 р.), Всеукраїнська нарада за участю відповідальних працівників Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти й науки України та методистів інститутів післядипломної освіти (2010 р.), Всеукраїнський науково-практичний семінар у рамках Всеукраїнської школи новаторства керівних науково-педагогічних і педагогічних працівників післядипломної педагогічної освіти (2011 р.). Цьогоріч інформацію про заклад розмістили в книзі «Історія освіти України». Усе це красномовно свідчить про його визнання не лише в області, а й у державі.

Відомо, що школа — це, насамперед, її учні - маленькі й великі, слухняні й не дуже, допитливі та розумні. Це їм, наче серенади, вчителі складають конспекти й завдання, для них працюють гуртки, студії та секції, клуби за інтересами, проводять конкурси, змагання, свята. Мабуть, через невидимий зв'язок між учителем і учнем нагороджується бажання перемоги, які приносять олімпіади, участь у МАНІ, конкурси Петра Яцика й Тараса Шевченка, літературні та мистецькі змагання. З яким нетерпінням вони чекають шкільних свят, які нині вже традиційні, - посвята в старшокласники, барвінчата та колегісти, «Міс Осінь» та «Отаман колегіуму», презентації загонів, день відкритих дверей...

У 2011-2012 навчальному році запровадили традицію нагородження найбільш творчих, активних учнів премією «Гордість колегіуму». Її можна отримати в таких номінаціях: «Відкриття року», «Науковець року», «Інтелект року», «Лідер року», «Поліглот року», «Вокаліст року», «Танцюрист року», «Художник року», «Спортсмен року», «Артист року», «Журналіст року». Визначення переможців проходить спільно як в учительському, так і учнівському колективах, а їх імена назавжди залишаються в Золотій книзі колегіуму.

Шкільна громада — триєдине ціле: батьки-діти-вчителі, які разом творять історію закладу, дбають про навчання та виховання, мріють про покращання умов для здобування знань. Недарма у 2007 році НВК «Школа-колегіум» відзначили за III місце в обласному конкурсі «Кращий навчальний заклад» з 2008 по 2011 роки - I місце серед ЗОШ району, 2011 — відзнака «За трудові досягнення», а у 2012- ому — перемога в конкурсі рейтингових оцінок діяльності закладів нового типу.

До кожної великої перемоги ведуть менші, але також необхідні. Щороку радують досягненням МАНівці, танцювальні та вокальні колективи, хор (дитячий хоролий колектив визнали кращим у районі, 2007 р.) краєзнавці, драматична студія, команди сан постів і пожежників, юних інспекторів руху й екологів. Їх здобутки надихають й інших, дають поштовх учнівській творчості. Величезне захоплення викликають роботи учнів, які займаються дизайном одягу (студія-дизайн «Силует», керівник О. Болкуневич), образотворчим мистецтвом («Чарівний пензлик» - Л. Ромашко), вишивкою ікон бісером... Помилуватися ними можна було на виставках у школі та в центрі Сарн.

Відповідний настрої створюють шкільні кабінети. Окремі з них: фізики, біології, методичний — визнали кращими в області. Деякі взагалі є унікальними: перукарської справи, дизайну, світлиця з образотворчого мистецтва, музей вишивки, ресурсний центр (відкриття якого відбулося завдяки перемозі в конкурсі міжнародних проектів Корпусу Миру США в Україні) і два мультимедійні класи, які обладнали мультимедійними дошками, проекторами, комп'ютерами й іншою оргтехнікою. У навчальному закладі декілька років поспіль працюють волонтери з Корпусу миру, котрі допомагають опанувати англійську та польську мови, Міжнародна асоціація ТЕСОЛ забезпечує обмін досвідом і впровадження нових методик у вивченні іноземної мови.

Приємно згадати й випускників. Адже Сарненський колегіум славиться іменами багатьох відомих людей. У його стінах навчався лауреат Нобелівської премії Жорж Шарпак (про нього можна дізнатися зі шкільного підручника фізики), скульптор Теодозія Бриж (її подарунок — погруддя Т. Шевченка — прикрашає коридор другого поверху), дипломат В. Миколайчик, віце-адмірал Тихоокеанського флоту В. Величко, лікарі, працівники науки, відомств, керівники установ міста, вчителі...

Ключовими завданнями педагогів НВК стали створення умов для оволодіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями та з метою збереження здоров'я, інноваційними методиками з метою підвищення результативності навчально-виховного процесу; стимулювання обдарованих дітей до участі в інтелектуальних і творчих конкурсах; залучення органів учнівського самоврядування до вирішення питань життєдіяльності навчального закладу; забезпечення змістовного наповнення web - сайту школи.

Важлива складова становлення особистості - виховання, пріоритетом якого є формування ціннісного ставлення до родини, себе, держави, мистецтва, праці, природи. Таким чином, ідеться про всебічний і гармонійний розвиток людини, майбутнього громадянина зі свідомим ставленням до життя. Виховні години, що проходять у колегіумі, вирізняються своїм розмаїттям, тематикою, формами проведення. А скільки цікавого дізнаються учні на годинах спілкування, диспутах, розмовах у колі, експедиціях, подорожах!.. Тут формують доброту, відповідальність, почуття взаємодопомоги та співпереживання. Варто відзначити вдале введення національних українських вишиванок, в яких колегіїсти зустрічають перший і останній дзвоники, а також інші державні свята, чим виховують шану до українських традицій.

Навряд чи хтось залишиться байдужим, відвідавши цей заклад. Тихо ступаючи коридором, не знаєш, куди він приведе: чи в зелене царство рослин, чи до куточка з символікою, чи в казкову країну дитячих робіт на пінопласті. Дивишся, милуєшся - і ніби зливаєшся з усім цим, стаєш його частиною. Так дивляться на Сарненський НВК «Школа-колегіум» майбутні першачки, які потім просять привести сюди ще і ще. І це справедливо. Адже іншого такого закладу немає, бо тут народжують і втілюють у життя дитячі мрії. Школа рідна! Як світла мрія, як натхнення, як пісня, як сонячний день. Школа — джерело творчості, сподвижництва та злетів. Не підібрати епітетів, метафор, порівнянь, щоб із вдячністю звернутися до людей, які обрали в житті гідну мету — навчати та виховувати майбутнє України. Отож, з нагоди славного ювілею - 80 річчя, яке незабаром святкуватиме Сарненський колегіум, вітаємо всіх, хто творив і творить історію навчального закладу, хто прославляє його в районі, області, державі, виніс життєві уроки з цих стін, кому він став рідним і близьким назавжди.

Валентина Цуман